

Т. И. Крехно

НАУЧНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ ЛИНГВОКОНЦЕПТОЛОГИИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ В КОНТЕКСТЕ ЯЗЫКОВОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

В статье описаны базовые принципы когнитивной и концептуальной лингвистики как основа процесса формирования украинской профессиональной речи студентов. Определен ряд профессионально значимых концептов для производственной деятельности учителя начальной школы. Одним из средств формирования профессиональных концептов названа лексикографическая деятельность.

Ключевые слова: лингвоконцептология, когнитивная лингвистика, высшая школа, профессиональная речь, профессионально значимый концепт, лексикографическая деятельность.

T. Krekhno

SCIENTIFIC GROUNDS OF CONCEPTUAL AND COGNITIVE LINGUISTICS IN THE CONTEXT OF LANGUAGE EDUCATION AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

The article describes the basic principles of cognitive linguistics and conceptual as the basis of the forming students Ukrainian professional speech. A number of professionally significant concepts for elementary school teacher's production activities is identified. Lexicographical work is considered to be one of the means of forming professional concept.

Key words: conceptual linguistics, cognitive linguistics, higher education, professional speech, professionally meaningful concept, lexicographical work.

УДК 378.147:811.111(045)

Н. В. Кардашова

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ

Стаття присвячена проблемі визначення змісту та структури лінгвосоціокультурної компетентності в англomовному аудіюванні студентів мовних ВНЗ у контексті сучасних досліджень. У публікації наведена загальна характеристика лінгвосоціокультурної компетентності та різні підходи до визначення її компонентів, розкрито зміст лінгвосоціокультурної компетентності в англomовному аудіюванні.

Ключові слова: лінгвосоціокультурна компетентність, аудіювання, міжкультурне спілкування, знання, навички, вміння.

Постановка проблеми, її зв'язок з важливими завданнями. В міжнародному співтоваристві відбувається постійне зростання інтересу не лише до вивчення іноземної мови (ІМ), а й до культури народів інших країн. У зв'язку з цим до професійної підготовки кваліфікованих учителів ІМ і особливо до її культурного компоненту ставляться високі вимоги. Тому важливим є опанування ІМ як засобом міжкультурної комунікації.

Загальновідомо, що практичною метою навчання іноземних мов і культур (ІМіК) у мовних ВНЗ визнано формування іншомовної комунікативної компетентності (ІКК). За визначенням А. М. Щукіна, іншомовна комунікативна компетентність – це здатність вирішувати засобами ІМ актуальні для студентів завдання спілкування у побутовій, навчальній, виробничій, культурній сферах життя; вміння студента користуватися мовою і мовленням для реалізації цілей спілкування. У студента сформована ІКК, якщо він в умовах прямого чи опосередкованого

контакту успішно вирішує задачі взаєморозуміння та взаємодії з носіями мови у відповідності до норм і традицій країни, мова якої вивчається [1, с. 98]. За визначенням С. Ю. Ніколаєвої, ІКК – здатність успішно вирішувати завдання взаєморозуміння і взаємодії з носіями ІМ, у відповідності до норм і культурних традицій в умовах прямого й опосередкованого спілкування [2, с. 91]. У сучасній методиці навчання ІМіК іншомовна комунікативна компетентність розглядається як єдність, що складається з декількох складових – компетентностей: мовленнєвої, лінгвосоціокультурної, мовної (лінгвістичної) і навчально-стратегічної. Виходячи з цілей нашого дослідження, ми зосередимо нашу увагу на двох складових ІКК: мовленнєвій та лінгвосоціокультурній. Іншомовна мовленнєва компетентність (ІМК) – це здатність до реалізації різних видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письма та перекладу (в нашому випадку аудіювання). Що ж стосується лінгвосоціокультурної компетентності (ЛСКК), то існують різні визначення змісту і структури ЛСКК та її компонентів. Неоднорідність думок свідчить про складність проблеми розмежування і виокремлення складових комплексного багатоаспектного об'єкта, що є завжди умовним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми виокремлення невирішених її частин. Варто зауважити, що дослідники по-різному визначають зміст і структуру ЛСКК відповідно до цілей своїх досліджень. В українській методиці навчання ІМ питанню визначення компонентного складу іншомовної комунікативної компетентності, зокрема ЛСКК, присвячено ряд праць (Бориско Н. Ф.; Голуб І. Ю.; Бігич О. Б., Борецька Г. Е.; Ніколаєва С. Ю.). Методисти розглядали ЛСКК як сукупність знань про країну, мова якої вивчається, національно-культурні особливості соціальної та мовленнєвої поведінки носіїв мови і здатність користуватися цими знаннями в процесі спілкування згідно зі звичаями, традиціями, правилами поведінки, нормами етикету, соціальними умовами та стереотипами поведінки носіїв мови.

Таким чином, формування ЛСКК передбачає соціокультурну адаптацію, інтеграцію особистості в іншомовну культуру [1, с. 286]. Так, Н. Б. Ішханян, В. М. Топалова виділяють лінгвокраїнознавчий, соціально-психологічний і культурологічний аспекти СКК, які складаються з відповідних знань і вмінь [3, с. 9; 4, с. 25]. Н. Ф. Бориско більш детально розглядає структуру і зміст указаної компетенції та виділяє лінгвосоціокультурні знання, навички, вміння, необхідні для реалізації лінгвістичного, культурно-змістовного й соціального аспектів міжкультурної комунікації [5, с. 272]. Зміст СКК як сукупність знань, навичок і вмінь розглядається в працях О. О. Коломіної [6], Л. П. Голованчук [7]. Дещо інший підхід до визначення її складників подано в працях В. В. Сафоновой [8], С. О. Могилевцева [9], К. О'Sullivan [10]. Згідно з їхніми дослідженнями формування СКК відбувається не лише на основі знань, навичок і вмінь, які визначені у вищезазначених працях як складники компетенції, а також на основі здібностей [8, с. 107], відношень та орієнтацій [9, с. 5]. К. Graves розглядає соціокультурний компонент вивчення ІМ як сукупність соціокультурних, соціолінгвістичних і соціополітичних умінь, межі між якими не досить чітко визначені [11, с. 50–51]. Визначаючи зміст СКК, П. В. Сисоєв [12] відмовляється від термінів “знання”, “навичка” та “вміння” та виділяє такі її складники як соціокомунікація, досвід спілкування й досвід використання.

На думку О. В. Бирюк, визначення дидактичної наповненості СКК через категорії “знання”, “навички”, “вміння”, а також певний соціально-психологічний компонент дає підґрунтя для формування спеціаліста не лише здатного до міжкультурного спілкування, але й психологічно готового до його здійснення. Проте дослідниця зауважує, що розгляд соціально-психологічного компонента досліджуваної компетенції має в основному теоретичний характер, не підкріплений практичними рекомендаціями щодо формування й оцінювання рівня його сформованості.

Сучасні науковці характеризують комунікативну компетентність як кінцеву практичну мету навчання ІМ (Бориско Н. Ф.), яка передбачає відповідний рівень володіння мовними, мовленнєвими та соціокультурними знаннями, вміннями та навичками (Сафонова В. В.; Brown), і

дозволяє організовувати свою мовленнєву діяльність у найрізноманітніших ситуаціях спілкування (Зимня І. А.), з урахуванням норм соціальної поведінки, зовнішніх соціокультурних та внутрішніх ситуативних факторів (Бориско Н. Ф.).

Із вищезазначеного можна зробити висновок, що наповненість ЛСКК сучасні методисти бачать по-різному. Хоча спільною є думка про формування ЛСКК, якій слід приділяти належну увагу, адже без володіння цією компетентністю, навіть за наявності високого рівня мовної й мовленнєвої компетентностей, повноцінне спілкування з носіями мови неможливе. Але до цього часу немає єдиного погляду на її структуру.

Формулювання мети статті. Метою статті є розгляд змісту і структури ЛСКК в англомовному аудіюванні. З метою реалізації мети нам необхідно розв'язати такі **завдання**: визначити та описати зміст і структуру ЛСКК в аудіюванні, встановити її компонентний склад та описати його.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Розглянемо сучасне трактування ЛСКК у методиці навчання ІМ. За твердженням Н. Ф. Бориско, ЛСКК складна і багатокомпонентна, адже вона має успішно функціонувати в іншомовному міжкультурному спілкуванні, безпосередньому та опосередкованому, і забезпечувати взаєморозуміння партнерів, незважаючи на їх особливості як представників різних культурно-мовних спільнот з численними розбіжностями і відмінностями [2, с. 425]. У сучасній методичній науці ця компетентність розглядається як компонент іншомовної комунікативної чи міжкультурної компетентності, завданням якої є формування у людини здатності розуміти і породжувати іншомовні висловлювання відповідно до цілей і ситуацій спілкування з урахуванням соціокультурних норм поведінки [13; 14; 5].

Міжкультурна комунікативна компетентність для майбутніх учителів ІМ визначається як сукупність здібностей, знань, вмінь, установок і якостей особистості, що дозволяють їй успішно й адекватно спілкуватися цією мовою в ситуаціях міжкультурного спілкування різних видів і типів з урахуванням основних зовнішніх соціокультурних та внутрішніх ситуативних факторів та навчати міжкультурної комунікації [5, с. 63], дає змогу мовній особистості вийти за межі власної культури і набути якостей медіатора культур, не втрачаючи власної культурної ідентичності [13, с. 78]. Поділяючи думки Н. Ф. Бориско [5] і С. Ю. Ніколаєвої [2], вважаємо термін «лінгвосоціокультурна компетентність» більш придатним для охоплення спільного вивчення іноземної мови, та її культури.

Під лінгвосоціокультурною компетентністю Н. Ф. Бориско розуміє сукупність спеціальних лінгвокраїнознавчих, соціолінгвістичних, соціально-психологічних, культурологічних, міжкультурних знань, навичок і вмінь, які становлять здатність і готовність особистості до міжкультурного діалогу як учасника і посередника [5, с. 63].

Н. Б. Ішханян пропонує розглядати ЛСКК як здатність особистості здійснювати міжкультурну комунікацію, що базується на: 1) знаннях лексичних одиниць з національно-культурною семантикою і вміннях застосовувати їх у ситуаціях міжкультурного спілкування; 2) володінні соціокультурно обумовленими сценаріями і національно-специфічними моделями поведінки з використанням комунікативної техніки, прийнятній у цій етнокulturі; 3) вміннях використовувати фонові знання (історико-культурні, соціокультурні, етнокulturні) для досягнення культурного взаєморозуміння з носіями мови [3, с. 21].

Так, С. Ю. Ніколаєва розглядає ЛСКК як цілісну систему уявлень про країну, мова якої вивчається, і про світ, що дозволяє комуніканту будувати свою вербальну і невербальну поведінку в певному ситуативному контексті на основі емпатії, знань фонові та безеквівалентної лексики з урахуванням соціокультурного фону іншомовного спілкування і сучасних реалій, властивих культурі країни, мова якої вивчається, відкрито сприймати інший спосіб життя, порівнювати його з національною своєрідністю своєї країни, свого народу і передбачає вміння використовувати

країнознавчі та фонові знання про країну, мова якої вивчається; мінімум словникового запасу мови, факти, норми та цінності національної культури [2].

Враховуючи погляди Л. І. Бобильової, серед основних компонентів ЛСКК можна виділити такі знання, навички та вміння: 1) володіння соціокультурним змістом функціонування мови, яка вивчається, що передбачає наявність знань про відношення еквівалентності та безеквівалентності між одиницями рідної та іноземної мови; носіїв та джерела етнічної, національно-культурної та соціальної інформації в мові; лінгвокраїнознавчі та соціолінгвістичні напрями в лексиці; соціокультурні стереотипи мовної поведінки; ступінь сумісності такої поведінки рідною та іноземною мовами; 2) впізнавання країнознавчо-маркованих мовних одиниць; "розподіл" соціокультурного змісту мовних реалій рідною та іноземною мовами; перекладу країнознавчо-маркованих мовних одиниць з рідної мови на іноземну та навпаки; 3) вміння соціокультурного аналізу функціональних типів автентичного тексту, характерних для повсякденно-побутової, ділової, наукової, професійної сфер спілкування; вибору прийнятного в соціокультурному плані стилю мовленнєвої поведінки в умовах міжкультурної комунікації [16].

Отже, незважаючи на неабияку увагу з боку методистів до ЛСКК та її структури, одноставної думки щодо її складових немає. У Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти виділяється соціолінгвістична компетентність [15, с. 13], яка забезпечує спільне вивчення мови і культури. На основі досліджень Ради Європи [1, с. 109], вчені розглядають соціокультурну, соціолінгвістичну, соціальну компетентності як складові іншомовної комунікативної компетентності, що містять аспект вивчення мови, соціуму і культури. Н. Б. Ішханян складовими ЛСКК визначає лінгвістичний, соціальний та культурний компоненти, тобто лінгвокраїнознавчі знання та вміння, соціально-психологічні знання та вміння, культурологічні знання та вміння. [3, с. 24].

Перш ніж визначити структуру та зміст ЛСКК в англomовному аудіюванні, вважаємо за необхідне розкрити суть самого поняття "компетентність". Беручи за основу визначення С. Ю. Ніколаєвої, ми пропонуємо таке тлумачення дефініції "компетентність" – це здатність особистості успішно задовольняти індивідуальні й соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання [2]. В узагальненому вигляді цей термін включає знання, навички, вміння і здібності, мовленнєві стратегії, а також особистісне ставлення, досвід, мотиваційну, етичну, соціальну й поведінкову складові [15; 2; 8; 1]. У методичній літературі не існує загальноприйнятого тлумачення ЛСКК в аудіюванні, тому ми пропонуємо таке її визначення: "ЛСКК" – це здатність студентів орієнтуватися в структурно-смісловому змісті англomовного усного повідомлення, розпізнавати, адекватно розуміти та критично інтерпретувати лінгвосоціокультурну інформацію, яку воно містить.

Серед проаналізованих підходів щодо визначення компонентного складу ЛСКК найбільш логічною, на нашу думку, є структура ЛСКК запропонована С. Ю. Ніколаєвою, до складу якої входять соціокультурна, соціолінгвістична і соціальна компетентності [2]. Кожна з цих складових характеризується своїми знаннями, навичками, вміннями, здатністю та готовністю. Розглянемо детальніше зміст даних компонентів ЛСКК, зокрема в аудіюванні, адже розуміння співрозмовника неможливе без розуміння реалій, які втілює культура в мові та реалізується в мовленні.

Найчастіше структуру розглядають як властивість тих предметів і явищ, які становлять систему, тому при визначенні структури ЛСКК, вважаємо за доцільне використати системний підхід, який передбачає розгляд досліджуваної категорії (у нашому випадку ЛСКК) як системи. Під системою розуміють сукупність визначених елементів між якими існує закономірний зв'язок чи взаємодія. Спираючись на визначення компетентності як сукупності знань, навичок і вмінь, під сукупністю елементів досліджуваної категорії як системи ми розглядаємо сукупність певних лінгвосоціокультурних знань, навичок і вмінь.

Аудіювання є одним із важливих і складних видів мовленнєвої діяльності (ВМД), що

реалізує безпосереднє усне спілкування, є реактивним, рецептивним видом мовленнєвої діяльності, відповідає за формування внутрішнього мовлення та зовнішньо не виражає процес внутрішньої активності [17]. Тому, на нашу думку, правильно підібрані аудіо чи відео повідомлення можуть бути надійним джерелом для отримання студентами країнознавчих, культурологічних і соціальних знань.

З метою визначення місця ЛСКК у навчанні англійської мови (АМ) студентів мовного ВНЗ нами проаналізовано програму з АМ для університетів/інститутів, в якій соціокультурному компоненту навчання АМ приділяється увага протягом усіх років навчання, а особливо на першому та другому. Він є складником як змісту навчання, так і навчального контексту. Оскільки мова і культура тісно пов'язані у процесі навчання АМ, цей компонент внесено до програми експліцитно й імпліцитно. Експліцитність виявляється у відборі тем і лексики для кожного року навчання; імпліцитно цей компонент береться до уваги в усіх розділах програми, де визначено мету, завдання, зміст, методiku, систему оцінювання та ілюстративні завдання. У програмі зазначено, що студенти повинні розуміти прихований соціокультурний зміст АМ як засобу інтернаціональної комунікації [18].

Згідно з програмою соціокультурний зміст включає соціокультурні знання, навички та вміння. Соціокультурні знання, в свою чергу, мають лінгвістичні та нелінгвістичні компоненти.

Лінгвістичний аспект включає засвоєння і правильне вживання безеквівалентної і конотаційно навантаженої лексики; обізнаність студентів із соціокультурними умовностями, що впливають на функціонування мови (наприклад, спілкування, яке включає в себе подяку, вибачення, запрошення, прийняття та відхилення пропозиції, початок і завершення розмови тощо).

Нелінгвістичний аспект містить загальні категорії й поняття, які пов'язані з суспільством: сфери діяльності народу (теми розмов, норми та цінності); вербальне і невербальне спілкування; експліцитна інформація про англomовні країни (історична, географічна, сучасна, соціальна тощо).

Навички та вміння – інший важливий складник соціокультурного змісту. Відповідно до Рекомендацій Ради Європи у програмі визначено практичні й інтеркультурні навички та вміння. Зупинимось детальніше на останніх. Вони складаються із здатності пов'язувати культуру країни, мова якої вивчається, з рідною культурою; культурної чутливості та здатності ідентифікувати і вживати способи спілкування з представниками інших культур; здатності виконувати роль культурного посередника між своєю культурою і культурою країни, мова якої вивчається [18].

Так чином, враховуючи зазначені вище факти, спробуємо описати структуру та зміст ЛСКК в аудіюванні. *Соціолінгвістична компетентність* – це здатність особистості розуміти мовні та мовленнєві засоби іншомовного спілкування з національно-культурною семантикою відповідно до контексту, ситуації і стилю спілкування. Ця компетентність базується на усвідомленні зв'язків між мовою і культурою і здатність до їх аналізу і рефлексії. До соціолінгвістичних знань, навичок і вмінь Н.Ф. Бориско відносить насамперед знання мовних і мовленнєвих засобів спілкування з національно культурною семантикою та вміння і навички їх вживання у спілкуванні. Ці засоби включають: країнознавчу безеквівалентну та фонову лексику; сталі вирази, ідіоми і кліше; лінгвістичні маркери соціальних стосунків і ситуацій; фразеологізми, афоризми, прислів'я та приказки і навіть специфічні для іншомовної культури типи дискурсу (тексту).

Соціокультурна компетентність – це здатність особистості набувати різноманітних культурологічних, (лінгво-)країнознавчих, соціокультурних та міжкультурних знань і користуватися ними для досягнення своїх цілей в іншомовному спілкуванні. Поділяємо думку В. П. Фурманової, яка пропонує класифікувати знання про країну і культуру виучуваної ІМ та її носіїв за:

- історико-культурним фоном (про становлення і розвиток етносу і країни, основні історичні події, географію і клімат тощо);
- соціокультурним фоном (про суспільство, органи влади й управління, права, свободи та обов'язки громадян, економіку і соціальний устрій країни, її науку, культуру, мистецтво, освіту, релігію тощо);
- етнокультурним фоном (про національний стиль життя, духовні цінності, свята, звичаї і традиції, фольклор, особливості менталітету, кухню тощо);
- семіотичним типом (про символи країни, піктограми, значки тощо).

Набуті знання необхідні для адекватного розуміння і коректного інтерпретування автентичних аудіо та відео повідомлень.

Соціальна компетентність – обізнаність особистості з певними правилами і нормами спілкування, ритуалами і моделями комунікативної поведінки, уміння адекватно їх розуміти і правильно інтерпретувати, а також готовність і бажання взаємодіяти з іншими, на здатність до емпатії, толерантності і неупередженості.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок з напрямку. Отже, на нашу думку, ЛСКК доцільно розглядати як сукупність культурно-країнознавчих, лінгвокраїнознавчих, соціолінгвістичних знань, навичок і вмінь, які необхідні для адекватного розуміння і коректного інтерпретування автентичних аудіо та відео повідомлень, які несуть нову соціокультурну інформацію.

Подальшого вивчення потребують такі питання: формування психологічної готовності майбутніх учителів ІМ до взаємодії з іншомовною культурою; навчання усвідомлення і прийняття відмінностей між рідною культурою і культурою країни, мова якої вивчається; врахування власної мови і культури у навчанні іншомовної культури; визначення етапів і моделі формування у майбутніх учителів англійської мови ЛСКК в аудіюванні.

Література

1. Азимов Э. Г. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – СПб. – б. : Златоус. – 1999. – 172 с.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
3. Ишханян Н. Б. Пути формирования лингвосоциокультурной компетенции в интенсивном курсе обучения иностранному языку (английский язык в неязыковом педагогическом вузе): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Наталия Борисовна Ишханян. – М., 1996. – 242 с.
4. Топалова В. Н. Формирование социокультурной компетенции студентов технического вуза (на материале английского языка): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Виктория Николаевна Топалова. – К., 1998. – 168 с.
5. Бориско Н. Ф. Теоретические основы создания учебно-методических комплексов для языковой межкультурной подготовки учителей иностранных языков (на материале интенсивного обучения немецкому языку): дис. ... докт. пед. наук: 13.00.02 / Наталия Федоровна Бориско. – К., 2000. – 508 с.
6. Коломінова О. О. Методика формування соціокультурної компетенції учнів молодшого шкільного віку в процесі навчання усного англomовного спілкування : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Ольга Олегівна Коломінова. – К., 1998. – 181 с.
7. Голованчук Л. П. Навчання учнів основної загальноосвітньої школи культурно-країнознавчій компетенції на уроках англійської мови: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Людмила Павліна Голованчук. – К., 2003. – 340 с.
8. Сафонова В. В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций / Виктория Викторовна Сафонова. – Воронеж : Истоки, 1996. – 237 с.

9. Могилевцев С. А. Формирование социокультурной компетенции на основе англоязычных информационных материалов спутникового телевидения (неязыковой вуз): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Сергей Александрович Могилевцев. – Минск, 2002. – 18 с.
10. O'Sullivan K. Understanding Ways. Communicating Between Cultures. – Sydney: Hale and Iremonger Pty Limited, 1994. – 145 p.
11. Graves K. Designing Language Course: A Guide for Teachers / K. Graves. – Boston: Heinle and Heinle Publishers, 2000. – 308 p.
12. Сысоев П. В. Язык и культура: в поисках нового направления в преподавании культуры страны изучаемого языка / Павел Викторович Сысоев // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 4. – С. 12–18.
13. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам: лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М.: Академия, 2004. – 336 с.
14. Щукин А. Н. Обучение иностранным языкам: теория и практика: учеб. пособие для преподавателей и студентов / А. Н. Щукин. – М.: Филоматис, 2004. – 416 с.
15. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / пер. з англ. О. М. Шерстюк; наук. ред. укр. вид-ня С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвін, 2003. – 273 с.
16. Бобылева Л. И. О критериях отбора социокультурного компонента содержания обучения будущих учителей иностранного языка / Л. И. Бобылева // Английский язык и англоязычные литературы: проблемы изучения и преподавания в XXI веке. – Витебск, 2006. – С. 47 – 49.
17. Бочкарьова О. Ю. Методика навчання майбутніх учителів англійської мови професійно спрямованого аудіювання: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.02 / Олена Юріївна Бочкарьова. – К., 2007. – 179 с.
18. Програма з англійської мови для університетів/інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект / колектив авторів: С. Ю. Ніколаєва, М. І. Соловей, Ю. В. Галович та ін. – Вінниця, «Нова книга», 2001. – 246 с.

Н. В. Кардашова

ПРОБЛЕМЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ И СТРУКТУРЫ ЛИНГВОСОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В АУДИРОВАНИИ

Статья посвящена проблеме определения содержания и структуры лингвосоциокультурной компетентности в англоязычном аудировании студентов языковых вузов в контексте современных исследований. В публикации приведена общая характеристика лингвосоциокультурной компетентности, и различные подходы к определению ее компонентов, раскрыто содержание лингвосоциокультурной компетентности в англоязычном аудировании.

Ключевые слова: лингвосоциокультурная компетентность, аудирование, межкультурное общение, знания, навыки, умения.

N. Kardashova

THE PROBLEM OF DETERMINING THE CONTENT AND STRUCTURE OF ENGLISH LINGVOSOCIOCULTURAL COMPETENCE IN LISTENING COMPREHENSION

The article deals with the problem of determining the content and structure of English lingvosociocultural competence at the university students' listening comprehension in the context of current research. This article provides general characteristics of lingvosociocultural competence and different approaches to determining its components, the content of English lingvosociocultural competence in listening comprehension is shown.

Key words: lingvosociocultural competence, listening comprehension, intercultural communication, knowledge, skills, abilities.